

ATRAVESSANT MURALLES

Recorregut nautro-paisatgístic mitjançant la recuperació d'espais per al peató

Memòria

Ubicat a la vessant nord-est de la ciutat de Girona, entre el Barri Vell, Les Pedreres i el Barri de Torre Gironella, a l'alçada del Carrer de la Muralla i Passeig del General Peralta, hi trobem un seguit d'espais d'oportunitat connectats entre si. Són espais de diferents tipologies com vindria a ser una plaça ocupada com a parking, o bé un seguit d'antigues parcel·les agràries deixades en desús. La proposta tracta de solucionar i millorar diferents carències i atributs dels espais treballant-los conjuntament.

Destaquem tres problemàtiques de l'espai. Es tracta d'un espai on el canvi de cota complica molt la connexió peatonal entre els dos barris. Per altre banda detectem una falta d'espais verds públics de qualitat a l'interior de les muralles, ja que a l'interior de les muralles la pedra i el formigó dominen, juntament amb els vehicles.

I en tercer lloc observem que l'àmbit conté múltiples bosses d'aparcament, tinguent aquests espais desaprofitats que poden ser perfectament nuclis generadors de relacions socials i destinats per al peató, de manera que conformin punts estratègics socials per a revitalitzar l'espai, convertint-lo en un pol d'atracció per a la gent. Són espais amb característiques molt favorables i potents, però es troben o bé sense adaptar, o bé amb un ús que no genera cap mena d'incitació social per als habitants del barri.

• PROPOSTA

El projecte Atravessant Muralles proposa crear un jardí dins i fora de la muralla (Atravessant muralles) com a element per a reactivar, connectar i revaloritzar l'espai entre el Barri Vell, el Barri de Torre Gironella i Les Pedreres a través de la porta de la muralla de la Torre del General Peralta. El projecte disposarà de diferents graus i estratègies d'actuació en funció de cada espai per acabar realitzant un projecte que els uneixi. Aquest projecte abarca des del carrer que connecta la Plaça de Sant Domènec i la Plaça Josep Ferrater; la Plaça Josep Ferrater; la reorganització del Carrer de la Muralla; l'espai actualment anomenat el Prat de les Dones Descalces; i una reordenació del Jardí de la Muralla, actualment deteriorat i no adaptat a les necessitats d'avui dia.

La proposta intervé d'un conjunt d'espais connectats per un recorregut que disposen de diferents àmbits i característiques/atributs, la qual cosa crea diferents ambients on inciten a l'usuari a realitzar diverses activitats.

En aquest projecte destaquem tres col·lectius que majoritàriament utilitzen actualment a l'espai i pels quals potenciaria molt l'àmbit dotant-lo d'espais socials i de contacte amb la natura on puguin conviure. Ens enfoquem tant als veïns dels barris, com en els estudiants que transiten per arribar al campus universitari i donen ús a la zona degut al nucli universitari que hi trobem en l'àmbit, i per últim, el turisme com a element estimulador de la ciutat.

• RECORREGUT

En el conjunt del projecte no es tracta d'un recorregut d'una sola via, sinó s'ha projectat un recorregut adaptable en funció dels interessos, mobilitat i comoditat de cada usuari. Hi trobem un camí principal que ens guia al llarg de tot el trajecte, i també diferents desviacions

i dreces per on l'usuari pot transitar lliurement, creant diferents recorreguts de diferents dificultats i diferens materialitats.

Tant l'inici com el final del recorregut cal destacar que són punts on conflueixen diferents carrers i camins. Si iniciem el recorregut dins el Barri Vell, la pròpia Plaça Sant Domènech fa de rebedor de diferents carrers i convida a pujar cap a la Plaça de Josep Ferrater. Per altra banda en el punt més alt del recorregut (139,50 metres sobre el nivell del mar) hi trobem un punt de confluència de diversos camins i vies que connecta tant amb vies direcció al Barri de Torre Gironella (Carrer dels Merlets), com amb el Carrer de la Ferradura, on inicia l' "Itinerari turístic de la Pedra de Girona", concretament l' "Anella de les Pedreres", projecte d'EMF que dóna a conèixer diferents espais naturals i històrics del turó dels Caputxins.

- **ESTRATÈGIES**

Els espais del projecte s'han tractat de manera diferent, però amb una finalitat comú. Per una banda intervindrem mínimament el Prat de les Dones Descalces, ja que al fer el reconeixement de l'espai s'ha detectat que la intervenció no necessita implementar programa forçadament per activar l'espai, sinó que s'enfocarà a ajudar a establir, millorar i potenciar els diversos àmbits i petites connexions existents. D'aquesta manera s'ha buscat mantenir el verd existent en la mesura del possible, millorar un camí principal amb una pavimentació adequada per l'entron, rescatar les antigues construccions existents en el terreny com a memòria històrica, jugar amb la topografia tant pronunciada que caracteritza l'espai i potenciar els aterraments que genera.

En la mateixa zona natural hi ha un espai on s'aplica una intervenció més agressiva. En primer lloc es proposa una connexió per passera recolzant-se a la topografia existent, excepte un tram on s'ha de construir una estructura de suport. Amb aquesta estructura s'aconsegueix una connexió més directa i més còmode, ja que el pendent és menor en comparació a la resta de camins, i alhora paisatgística.

Per altra banda es proposa fer una única esplanada d'aparcament vegetat amb pendent descendent, creant un espai drenant i conductor de l'aigua de pluja fins a una petita bassa de filtració.

Un mètode molt diferent d'actuació s'ha implementat a la Plaça de Josep Ferrater ja que s'ha optat per una intervenció per a tractar de crear un espai que actualment és dur, impermeable, gris i enfocat a l'ús dels vehicles. En aquest cas s'opta per trencar el rigidisme que caracteritza els límits dels murs que delimiten la plaça mitjançant formes orgàniques, cercles i tangències, creant una nova plaça totalment enfocada al vianant. Un espai de relació social, d'estar, d'esbarjo, dotat d'elements vegetals i arbrat, de manera que la natura entra dins la muralla i crea un entorn molt més amable i acollidor que l'existent, alhora que genera un paisatge canviant en funció de la època de l'any.

- **NATURALITZACIÓ**

L'apropament del verd a la ciutadania cada cop és més evident. Actualment hi trobem dos jardins foramuralla, es troben a 15 minuts caminant. Són jardins tancats en si i per tant no són portes a la natura existent fora muralles.

La localització del projecte és idònia per a realitzar una xarxa de jardins a la muralla, i en aquest cas, el projecte es proposa com una porta a l'espai natural de les Caputxines i posteriorment Gavarres.

Un dels temes que s'han tractat en el projecte és poder donar resposta al nivell climàtic, posant molta atenció al cicle de l'aigua. Aquest juga un paper fonamental en el disseny de tot el projecte ja que s'ha estudiat diferents tècniques de com abordar el tema.

S'ha obtingut per treballar amb el drenatge directe cap al subsòl, hidratant directament el sòl, buscant el concepte de "Ciutat esponja", on la importància està en que l'aigua sigui absorbida lo més aprop possible del punt d'origen de la gota de pluja. Seguint diferents estudis i a destacar Roberto Soto Fernandez, es treballa enfocats a controlar i captar el màxim possible l'aigua pluvial. Els elements característics del projecte són els paviments drenants, augmentant en més del 70% la permeabilitat de la zona, i en basses de retenció i filtració de les aigües, enfocats a episodis de pluges torrencials cap on ens està portant el canvi climàtic. **L'objectiu és crear un àmbit ja pensant en el present-futur tinguent en ment conceptes clau com "ciutat esponja" i "illa de calor".**

Per tant es planteja dotar l'espai d'eines per a encarar les conseqüències del canvi climàtic com les pujades de temperatura i els ambients secs, les pluges torrencials i en conseqüència prevenir possibles destrosses.

Un element que fa que l'espai pugui ser utilitzat en diferents èpoques de l'any és la vegetació. Com per exemple, jugar amb arbres de fulla caduca i fulla perenne fa que dotem els espais amb ombres o sol depenent de l'estació de l'any, i les humitats, de manera que els espais es puguin utilitzar en condicions òptimes indiferentment de si es hivern o estiu, i crea un paisatge canviant.

AGRAÏMENTS

En primer lloc agrair al professorat del màster per tota la feina, els coneixements que ens han mostrat, la adaptabilitat del curs en si, i tots els diferents punts de vista que et fan plantejar mil alternatives diferents.

En especial menció a la meva tutora Sílvia Musquera, tant per la forma de tutoritzar que m'ha espavilat molt, com per la incitació a tocar nous temes totalment desconeguts, sortir de la zona de confort i investigar sobre aquests. Ha sigut una experiència diferent a la carrera i molt enriquidora. Estic molt agraït per tot.

A tots els col·laboradors que he anat coneixent durant l'evolució d'aquest projecte, que m'han ajudat moltíssim en les seves masterclass, i m'han obert els ulls sobre temes i/o factors de l'arquitectura que desconeixia.

A la família, per tota la paciència que han tingut i els ànims que m'han donat.

A la resta de gent propera, amics, per acceptar les desaparicions temporals i animar a que acabés lo abans possible.